



ACCOUNTANTSVERSLAG 2022

Gemeente De Ronde Venen

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

Gemeente De Ronde Venen
T.a.v. de leden van de Raad
Postbus 250
3640 AG MIJDRECHT

Amstelveen, 5 juni 2023
Kenmerk: JB/JvS/QK/MvdV/DR/AA23-1104

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.



VORIGE PAGINA



VOLGENDE PAGINA



INHOUDSOPGAVE



DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente De Ronde Venen (hierna te noemen 'gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 29 september 2022, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2022. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

De jaarrekening van de gemeente De Ronde Venen geeft een getrouw beeld. Ten aanzien van de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening zijn wij voornemens een oordeel met beperking te verstrekken.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente De Ronde Venen bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

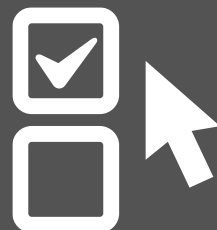
BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. J.M.A. Brak RA
Partner en extern accountant gemeente de Ronde Venen

Inhoudsopgave



1. DASHBOARD



2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE



3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE



4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN



BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ Wij zijn voornemens bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid te verstrekken. In onze controleverklaring geven wij een beperking inzake de rechtmatigheid.
- ▶ De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 1.100.000 respectievelijk € 3.300.000.
- ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- ▶ De WNT controle is onderhanden.
- ▶ Wij hebben geen resterende bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2023

Op basis van de interim- en jaarrekeningcontrole 2022 zijn de belangrijke aandachtspunten voor komend jaar:

- ▶ Verstevigen proces rondom EU-aanbestedingen.
- ▶ Verbeteren inrichting en uitvoering van de IT General Controls.
- ▶ Doorontwikkeling Visie op control en Visie op de financiële functie, inclusief het uitvoeren van deze visies in de praktijk.

RESULTAAT 2022

(x €1.000)	2022	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	-2.720	-575
Mutatie reserves	-417	-1.338
Resultaat	-3.137	-1.913

Het gerealiseerde resultaat 2022 wijkt af van de begroting na wijziging. Wij merken op dat het positieve resultaat voornamelijk het gevolg is van een hogere decembercirculaire, de afwikkeling van diverse openeindebudgetten en lagere kosten voor de opvang van vluchtelingen.

ONTWIKKELING SISA / SOCIAAL DOMEIN / OVERIG

- ▶ De rechtmatigheidsverantwoording door het college is voor het boekjaar 2023 van toepassing.
- ▶ Naar aanleiding van een uitspraak en verduidelijking hierop van de Commissie BBV is dit jaar een voorziening gevormd voor verlofsparen ter hoogte van €779k.
- ▶ Het jaar 2022 kenmerkt zich voor gemeenten in Nederland door de onzekerheden die spelen op het gebied van vluchtelingenopvang, leefgeld en energietoeslag. Maar ook een krapte op de arbeidsmarkt waarmee gemeenten worstelen.
- ▶ De lasten in het sociaal domein nemen toe met €4,8 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar.
- ▶ Het aantal SiSa-regelingen is in 2022 toegenomen naar 22 regelingen.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- ▶ De paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn opgenomen in onze controleverklaring.
- ▶ Aanbestedingsrechtmatigheid: Op basis van de spendanalyse hebben wij de lasten uit hoofde van een aantal contracten als onrechtmatig meegewogen in ons oordeel. De geconstateerde fouten hebben betrekking op diensten en leveringen voor 2022 €1.473.000 (2021: €1.449.000).
- ▶ Er resteren geen controleverschillen boven de controletolerantie. Wel is sprake van onzekerheden op rechtmatigheid ad €2.560.000 in verband met het niet van alle zorgaanbieders (tijdig) ontvangen van productieverantwoordingen, voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

Jaar	Ratio Weerstandsvermoogen
2018	7,20
2019	3,30
2020	2,80
2021	3,20
2022	3,30

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 De jaarrekening is getrouw
- 2.2 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.3 Top 3-aandachtspunten voor 2023

2.1 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening
2022 is getrouw

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2022 van de gemeente De Ronde Venen een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid en een beperking ten aanzien van de rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 55.000 rapporteren (5% materialiteit), alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo	-	213	4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN	-	429	4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	-	1.918	4.2
Totaal	-	2.560	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.100	3.300	
Uitvoeringsmaterialiteit (80% van de materialiteit)	880		
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	55		

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken met betrekking tot de getrouwheid.

2.2 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2022 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen m.u.v. een saldo ad €1,5 miljoen, hierdoor is ons oordeel bij de jaarrekening ten aanzien van rechtmatigheid aangepast.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €55.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	-	-	2.1
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo	-	213	4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN	-	429	4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	-	1.918	4.2
Aanbestedingsrechtmatigheid	1.473	72	Zie hieronder
Totaal	1.473	2.632	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.100	3.300	
Uitvoeringsmaterialiteit (xx% van de materialiteit)		880	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie		55	

Wij concluderen dat de resterende de controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een oordeel met beperking af te geven met betrekking tot de rechtmatigheid. De goedkeuringstolerantie bedraagt €1.100.000 voor fouten en €3.300.000 voor onzekerheden. Met een totaal van €1.473.000 aan rechtmatigheidsfouten wordt deze goedkeuringstolerantie overschreden.

Europese aanbestedingsrechtmatigheid

De onrechtmatigheden die wij hebben vastgesteld bestaan uit een diverse aantal contracten, waarvan een groot deel van de contracten ouder zijn dan drie jaar. Een doorkijk naar 2023 laat zien dat op basis van het huidige contractenbestand een beperktere onrechtmatigheid resteert, maar nog onzeker is of deze binnen de tolerantiegrenzen zal blijven. In hoofdstuk 4.4 hebben wij verdere toelichting opgenomen omtrent dit onderwerp.

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende top 3 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Verstevigen proces rondom aanbestedingen

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. Ondanks de inmiddels genomen maatregelen constateren wij nog materiële onrechtmatigheden. Naar onze inschatting is niet geborgd dat de beheersmaatregelen volg- en controleerbaar “sluitend” zijn en niet preventief van aard zijn. Wij kunnen om deze redenen vanuit onze controlerende rol niet zonder meer steunen op beheersmaatregelen in het proces ten aanzien van aanbestedingen. Advies is om meer preventieve beheersingsmaatregelen te treffen ter borging van de naleving van de Europese aanbestedingswetgeving. In 2022 zien we dat reeds maatregelen zijn geïmplementeerd en worden verstevigd. De gemeente is bezig met het vernieuwen van het inkoopbeleid en heeft sinds 2023 een cluster inkoop bij de afdeling financiën en budget gekregen vanuit de raad om hier 2 FTE in te vullen. Daarnaast is de gemeente bezig om de inhoudelijke kennis te verbeteren middels de inhuur van een externe inkoper vanaf april 2023. Dit heeft onder andere geleid tot inhuur van personeel via een zogenaamd DAS-systeem en de verscherpte alertheid op rechtmatig inkopen. Wij adviseren om de genomen en aanvullende maatregelen (in de processen) te borgen en dit onderdeel te maken van de periodieke interne controle door de VIC. Door dit periodiek te controleren en rapporteren houdt de gemeente grip op de onrechtmatigheden en kan bijgestuurd worden. De uitkomsten voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college over 2023 kunnen daarmee ook tussentijds door het college gemonitord worden op dit punt.

2. Versterken van de IT-beheersomgeving

Onze controle is hoofdzakelijk gegevensgericht doordat de beheersing rond de kritische applicaties voor de jaarrekening (Unit 4 Financials en Civision Samenlevingszaken) niet voldoet aan de norm. Wij adviseren de gemeente om komend jaar wederom aandacht te besteden aan de processen rond de applicaties, maar ook de instellingen binnen de applicaties te verbeteren zodat gewenste functiescheiding aanwezig is. De betrouwbaarheid van de rapportages zullen hierdoor versterkt worden en meer zekerheid bieden aan het college voor haar rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast willen wij komend controlejaar als onderdeel van de controle aandacht schenken aan een volwassenheidsscan van Digitale Bestuurskracht. Op de sheet [4.7 Beheersing dankzij digitalisering](#) werken wij dit verder uit.

3. Doorontwikkeling Visie op control en Visie op de financiële functie, inclusief het uitvoeren van deze visies in de praktijk.

Vanuit de drielijngedachte is de visie op de financiële functie recent voor zowel financiën als control geformuleerd. Er is een zuiverdere onderverdeling van taken gemaakt zodat relevante kennis gebundeld is om elkaar te versterken binnen de afdelingen. De doorontwikkeling via het plan voor de financiële functie verdient aandacht voor 2023 en verder. Wij zien in het plan ook plaats voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De meerwaarde van de visie op control, via de drielijngedachte, voor de organisatie & onze controle krijgt specifiek aandacht door focus te leggen op de opzet en inrichting van de processen en de controle verantwoordelijkheden te beleggen bij de verschillende afdelingen.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college adviseren wij de VIC het sluitstuk te laten vormen voor de verantwoording op rechtmatigheid. Dit vraagt van de VIC een compleet controleplan dat gestructureerd in samenspraak met de rest van de organisatie wordt uitgevoerd. Deze aanbeveling ligt volgens ons in lijn met de ambitie die de gemeente heeft met haar Business Control Framework.

Naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen vraagt doorontwikkeling in de processen

IT beheersomgeving aandachtspunt

Het proces richting de rechtmatigheidsverantwoording is onderhanden, mede met de doorontwikkeling visie op control en op de financiële functie

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2022

3.2 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Resultaat 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 1,2 miljoen voordelig

Het resultaat van de Gemeente De Ronde Venen over het jaar 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 1,2 miljoen voordelig.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2022	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN % *
Saldo van baten en lasten	-2.720	-575	2.145	2%
Onttrekkingen reserves	-3.410	-4.819	-1.409	1,3%
Dotatie aan reserves	2.993	3.481	488	0,4%
Resultaat	-3.137	-1.913	1.224	1,1%

* In % ten opzichte van totaal begrote lasten na wijziging

Het resultaat 2022 wijkt ongeveer 1,1% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces.

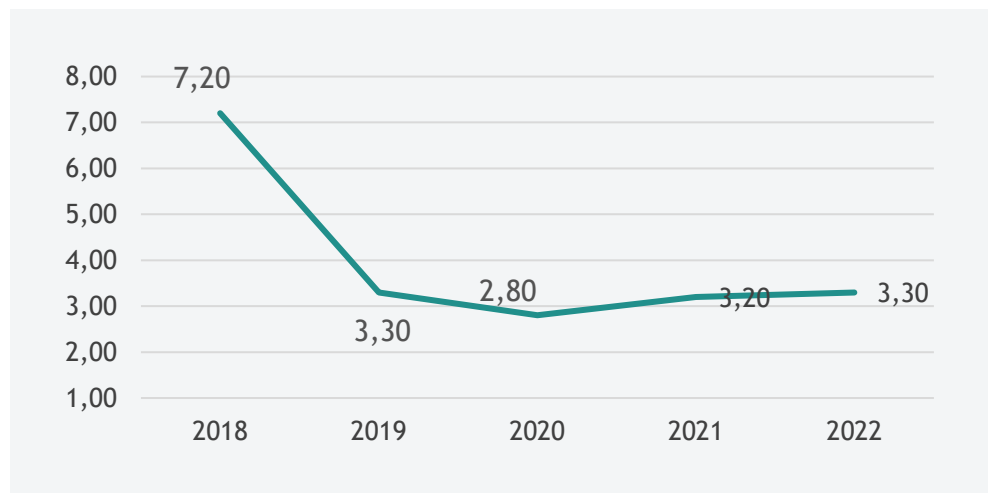
De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door:

- ▶ Programma 1: Minder kosten dan verwacht voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne (€668.000)
- ▶ Programma 1: Diverse besparingen ten aanzien van capaciteitskosten (€474.000)
- ▶ Programma 1: Afwikkeling openeindebudget (€762.000)
- ▶ Programma 1: Afwikkeling digitaal kinddossier GGiD (-/- €297.000)
- ▶ Programma 1: Hogere onderhoudskosten sporthallen en jongerencentrum (€-/- 448.000)
- ▶ Programma 2: Vrijval voorziening sporthal Phoenix in verband met nieuw investeringsbudget in 2023 (€325.000)
- ▶ Programma 2: Verschuiving revitalisering woonwagendplaats naar 2023 (€329.000)
- ▶ Programma 2: Hogere bouwleges (€212.000)
- ▶ Programma 2: Voortzetten grondexploitatie Land van Winkel en de Maricken (€-/- 615.000)
- ▶ Programma 3: Hogere decembercirculaire (€1.130.000)
- ▶ Programma 3: Verschuiving van projecten rondom huisvesting, opleidingen en automatisering naar 2023 (€551.000)
- ▶ Programma 3: Verschuiving Provincialeweg 7A en Twistvlied naar 2023 (€161.000)
- ▶ Programma 3: Voorziening APPA (€-/- 553.000)
- ▶ Programma 3: Voorziening verlof sparen (€-/- 779.000)

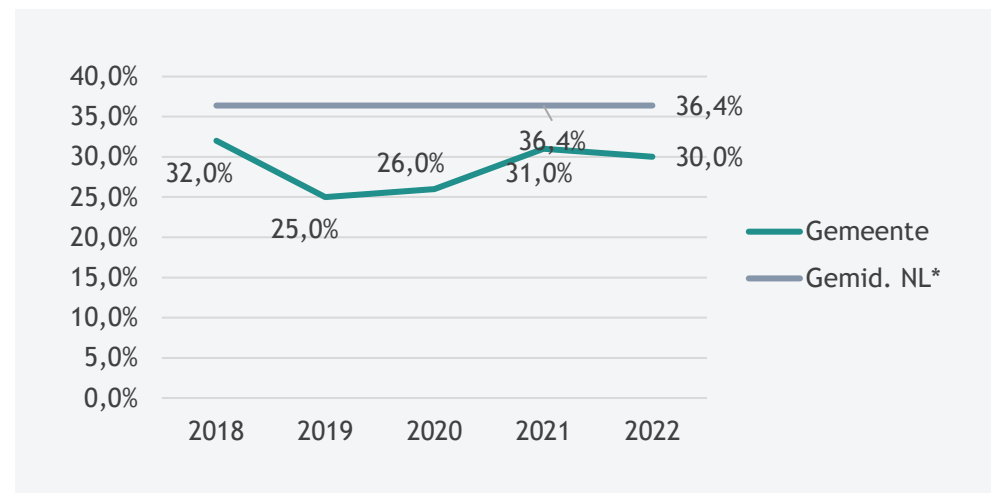
Belangrijkste afwijkingen in het resultaat 2022 op programma's

3.2 Uw financiële positie vergeleken

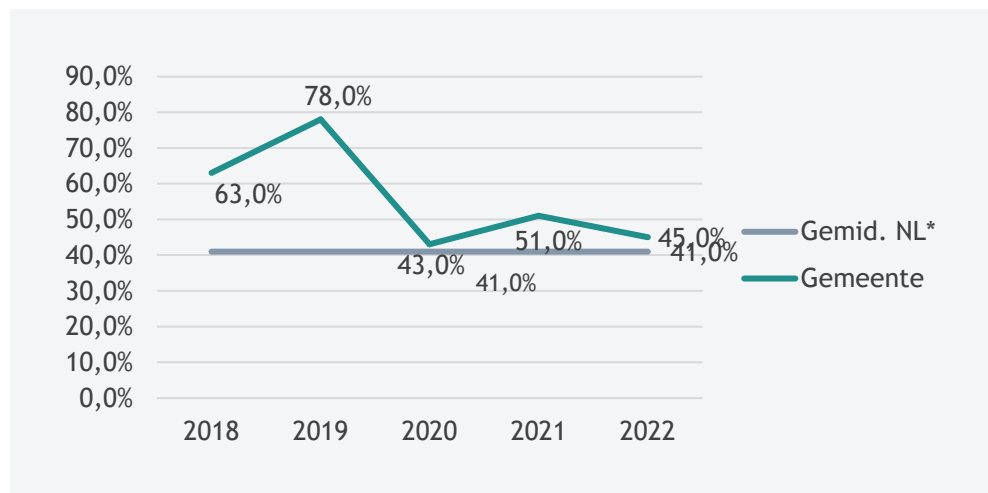
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN



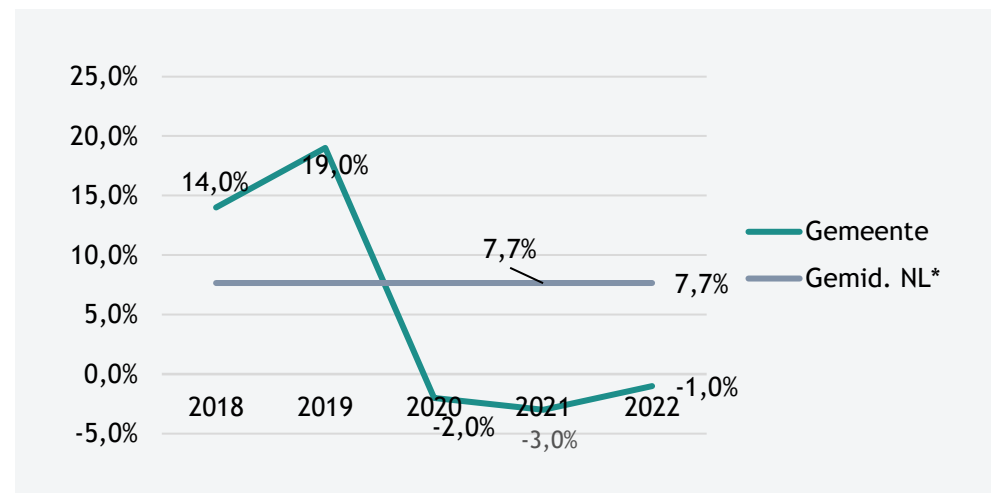
SOLVABILITEITSRATIO



NETTO SCHULDQUOTE



RATIO GRONDEXPLOITATIE



* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2018 - 2021 voor gemeenten. Bron: [BDO Benchmark rapport januari 2023](#)

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaliseringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw financiële positie is voldoende

Uw weerstandsvermogen is 3,3

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is minst risicovol

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2021 (GTK 2021)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 geldt. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen de gemeente De Ronde Venen is uitstekend

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 36,6 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente De Ronde Venen heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 10,9 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente De Ronde Venen is volgens het GTK 2020 uitstekend te noemen.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2022 30%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente De Ronde Venen in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 45%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020).

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente De Ronde Venen is -1%. 99% van de opbrengsten is gerealiseerd t/m 2022. Daarmee zijn opbrengsten voor de winstgevende grondexploitaties verder gevorderd en resteren er meer te maken lasten dan te realiseren opbrengsten. Hierdoor kent de grondexploitatie per einde boekjaar een negatieve boekwaarde. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring
- 4.2 Programma Sociaal Domein uitgelicht
- 4.3 Grondexploitaties uitgelicht
- 4.4 EU-aanbestedingsrechtmatigheid
- 4.5 BBV, WNT en SiSa
- 4.6 Begrotingsrechtmatigheid
- 4.7 Beheersing dankzij digitalisering

De paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn opgenomen in de controleverklaring

Verplicht rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Vanaf boekjaar 2022 nemen accountants bij wettelijke controles de paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie op in de controleverklaring. Deze aanpassingen zien op het verplicht rapporteren over onze controleaanpak frauderisico's en onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen in de controleverklaring. Deze verplichting geldt voor wettelijke controles (gemeenten, provincies en waterschappen). Met het verplicht rapporteren over deze onderwerpen wordt tegemoet gekomen aan een veel gehoorde wens van stakeholders om transparanter te zijn over welke werkzaamheden wij als uw accountant hebben uitgevoerd om frauderisico's en het vermogen om de risico's vanuit de bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten bij gecontroleerde decentrale overheden te mitigeren. Per onderwerp rapporteren wij over wat de meest belangrijke frauderisico's zijn, over de inschatting van het college om de risico's vanuit de bedrijfsvoering financieel op te vangen en hoe op beide thema's in de controle is ingespeeld. Uiteraard hebben de onderwerpen fraude en het vermogen om financiële risico's op te vangen altijd al de aandacht tijdens de accountantscontrole. Maar door deze zaken nu te beschrijven in de controleverklaring, wordt die aandacht ook expliciet gemaakt.

Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de gemeente. Daarnaast hebben wij kennis genomen van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en -situaties aan de hand van de door u opgestelde frauderisicoanalyse besproken.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van frauderisico's en de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze (concept) controleverklaring 2022. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.

Frauderisicobeheersing

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, heeft in 2022 een notitie uitgebracht '[Frauderisicobeheersing aanbevelingen voor bestuurders en toezichthouders](#)'. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol.

Graag gaan wij met u in overleg over het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad/auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing. Bijvoorbeeld door jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico's (en indien van toepassing de interne beheersingsmaatregelen die zijn genomen om deze frauderisico's te mitigeren) nader te laten onderzoeken door de interne controleafdeling, een accountant of een gespecialiseerde (fraude)onderzoeker.

Transparantie over fraude en continuïteit vraagt dialoog

4.2 Programma 'Sociaal domein' uitgelicht

Sociaal domein 2022
bedragen circa
€ 46,7 miljoen

Programma 'Sociaal domein'

De lasten van gemeente De Ronde Venen in het programma 'Sociaal domein' bedragen over 2022 circa € 46,7 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2022	2021
Onderwijs en leerlingenzaken	4.959	3.675
Wmo	7.672	7.826
Participatie en bijstand	21.704	18.808
Jeugdzorg	10.227	9.863
Volksgezondheid	2.133	1.693
Totaal	46.695	41.867

Resultaatanalyse programma sociaal domein

Onderstaand geven wij een korte analyse van de belangrijkste ontwikkelingen in de lasten binnen het programma 'Sociaal domein'.

De toename in de lasten bij het onderdeel Onderwijs en leerlingenzaken wordt veroorzaakt door een dotatie aan de voorziening voor gymlokaal de Eendracht en kosten ten aanzien van onderwijshuisvesting.

De toename in de kosten bij het onderdeel Participatie en bijstand wordt veroorzaakt door de kosten die samenhangen met vluchtelingen uit Oekraïne.

De toename in de kosten bij het onderdeel Volksgezondheid wordt vooral veroorzaakt door de kosten voor het digitaal kinddossier.

Resultaatanalyse
programma sociaal
domein

Onzekerheid ten aanzien van prestatielevering

Resterende onzekerheid Wmo ZIN circa € 429.000

Resterende onzekerheid Jeugdzorg circa € 1.918.000

Zelfstandig onvoldoende grip op lasten Wmo en Jeugd

Wmo ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2022 circa € 3,9 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente De Ronde Venen. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente De Ronde Venen per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Uit onze controle blijkt dat er door de gemeente De Ronde Venen beperkt verschillen zijn geconstateerd tussen de eigen administratie en de productie-verantwoordingen welke zijn voorzien van een controleverklaring.

Van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2022 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 429.000 van de € 4.907.000.

Jeugdzorg ZIN

Ten aanzien van de jeugdhulp heeft de gemeente De Ronde Venen de zorg ingekocht en instellingen gecontracteerd. Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt de gemeente De Ronde Venen om een verklaring. Voor deze variant geldt dat net zoals bij de Wmo ZIN dit dan alsnog tot een onzekerheid leidt omtrent de geleverde prestatie. Uit onze controle blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht.

Uit de ontvangen verantwoordingen van zorginstellingen blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. In de financiële verantwoording Jeugdhulp 2022 is voor een bedrag ad € 3.197.000 aan onzekerheden geconstateerd (2021: € 2.629.000). Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2022 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 1.918.000.

Grip op lasten Wmo en Jeugdzorg

De onzekerheden in de lasten Wmo en Jeugdzorg ten aanzien van de prestatielevering van de zorg zijn voor de gemeente De Ronde Venen relatief hoog. Voor 2022 is voor een bedrag ad € 2.347.000 (van de € 13.572.000) aan onzekerheden aangemerkt tegenover € 2.386.000 voor 2021. Wij concluderen dat de Gemeente De Ronde Venen zelfstandig onvoldoende grip heeft op een groot deel van de lasten inzake Wmo en Jeugdzorg. Dit resulteert in een onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering van de zorg die wij hebben meegewogen in onze oordeelsvorming.

Fout pgb mede gebaseerd op projectiebrieven

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2022 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor de Gemeente De Ronde Venen zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	1,51%	7,0%
Wmo	1,3%	7,5%

Rechtmatigheid fouten pgb onder tolerantie

De financiële rechtmatigheidsfout voor pgb voor de gemeente ligt onder de rapportagetolerantie voor Jeugdzorg en WMO opgeteld. Voor de getrouwheidsfouten geldt dat deze gelijk zijn voor alle gemeenten in Nederland. Ook in het kader van de rechtmatigheid nemen wij bevindingen vanuit de SVB rapportering niet over omdat het totaal hiervan onder onze rapporteringstolerantie blijft.

Financiële fouten pgb onder tolerantie

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de controleverklaring, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De processen van pgb Jeugdzorg en Wmo lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en Wmo niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK voor het WMO.

Onzekerheden pgb geraamd op € 213.000

Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente De Ronde Venen hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op circa € 213.000. Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2022 van uw gemeente.

Wet Inburgering 2021

Wet Inburgering 2021

Op 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten. Met het nieuwe inburgeringsstelsel wordt beoogd dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk de taal leren, richting werk worden geactiveerd en volwaardig aan de Nederlandse samenleving gaan deelnemen. Gemeenten hebben de regie over de uitvoering van de inburgering (regierol), waaronder de verantwoordelijkheid om inburgeringsplichtige asielstatushouders, gezinsmigranten en overige migranten te begeleiden, met hen de keuze te maken voor een van de drie leerroutes (Onderwijsroute, de B1-route of de Zelfredzaamheidsroute) en toe te zien op de voortgang van het inburgeringstraject. Gemeenten hebben de wettelijke plicht om ervoor zorg te dragen dat er aan de inburgeringsplichtige asielstatushouder tijdig een inburgeringsaanbod wordt gedaan.

Van gemeenten wordt verwacht dat zij in aanvulling op het bestaande M&O-beleid bij een gemeente specifiek aandacht aan de Wet Inburgering 2021 besteden. Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2022 en opvolging IB signalen 2021 volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren. Er is een geformaliseerd M&O-beleid aanwezig conform de rechtmatigheidsvoorschriften van VNG, Divosa en het Ministerie van SZW. De opvolging van de IB-signalen vinden conform het vastgestelde beleid plaats. Wij concluderen dat het M&O-beleid met betrekking tot de Wet Inburgering in 2022 adequaat en toereikend is.

Een belangrijke onderdeel van het programma Economie, wonen en fysieke leefomgeving zijn de baten en lasten met betrekking tot de grondexploitatie.

Actualisatie en bijstelling grondexploitatie Een belangrijke balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitatie). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren lasten en opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitatie diepgaand gecontroleerd.

Uit 2022 is er een voorziening grondexploitatie gevormd. Op grond van de berekening van de eindwaarden is een verliesvoorziening van EUR 128K benodigd voor project Land van Winkel. Tot en met 2022 was er een voorziening gevormd inzake project Stationslocatie. Deze grondexploitatie is per 31 december 2022 afgesloten waarmee de verliesvoorziening van EUR 4.069K is gerealiseerd. Hiermee bedraagt de totale boekwaarde per 31 december 2022 EUR -1.435K.

Voortgang grondexploitatie

De nog lopende grondexploitatie Land van Winkel en De Maricken zijn in een vergevorderd stadium. Resterende werkzaamheden bestaan uit planvorming, ontwikkeling van het park en woonrijp maken van delen in het gebied. De nog te maken kosten bedragen EUR 1.511K. Alle kavels zijn verkocht en er is geen resterend risico ten aanzien van de opbrengsten. De belangrijkste risico's ten aanzien van de lopende grondexploitatie zijn mogelijk hogere kosten als gevolg van inflatie en kostenstijgingen.

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Projecten in
eindstadium

De bevindingen ten aanzien van naleving van de EU aanbestedingsregels leiden tot een oordeel met beperking ten aanzien van de getrouwheid.

Er is niet alleen sprake van bevindingen vanuit voorgaande jaren, maar ook van nieuw afgenomen diensten in 2022 die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed

Inleiding

Voor de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse (beoordeling achteraf van alle crediteuren op juiste naleving aanbestedingsregels). In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de interne beheersing ten aanzien van de EU-aanbestedingsregels. In het proces wordt de naleving van de inkoop- en aanbestedingsregels niet afgedwongen en wij kunnen niet steunen op de interne beheersmaatregelen. Over 2022 is daarom door de gemeente een spendanalyse uitgevoerd (toets op naleving EU-aanbestedingsregels achteraf op basis van de crediteurenadministratie).

Bevindingen

In 2022 blijkt uit de spendanalyse een onrechtmatigheid van totaal € 1.545.000. Deze onrechtmatigheid is als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	BEDRAG (€)
Onrechtmatigheden vanuit 2021 die doorlopen in 2022	1.061.000
Nieuwe onrechtmatigheden via nieuwe contracten met ingang van 2022	412.000
Wezenlijke wijziging inhuur contracten (onzekerheid gezien geen onderbouwing is ontvangen)	72.000
Totaal	1.545.000

Zoals in de tabel is te lezen bestaan de onrechtmatigheden grotendeels uit onrechtmatigheden vanuit voorgaand jaar. Deze onrechtmatigheid ziet voor €544.000 op bestedingen ten aanzien van de groenvoorziening (2021: €356.000). In 2022 is ook het enige Europees aanbesteedde contract ten aanzien van onkruidbestrijding afgelopen en nog niet opnieuw Europees aanbesteed, waardoor sprake is van een onrechtmatigheid van €96k (2021: €0). Alle overige contracten voor de groenvoorziening zijn tot op heden niet Europees aanbesteed.

Ten aanzien van de ICT bestedingen zien wij een verbetering, gezien daar eind 2021 twee aanbestedingen voor hebben plaatsgevonden, namelijk voor het leveren van Front-end ICT hardware en het leveren van diensten als softwarebroker. De onrechtmatigheid ten aanzien van de ICT betreft voor 2022 €63k (2021: €117k).

Wat verder opvalt is dat de bestedingen bij crediteuren waar voorgaand jaar een onrechtmatigheid is geconstateerd, de bestedingen afnemen, maar voor dezelfde behoefte onderhands wordt ingekocht bij een andere crediteur. Dit zien wij in de spend-analyse terugkomen voor onder andere onderhoud sportvelden, bestemmingsplannen voor het Plassengebied en directievoering voor de grondexploitatie de Maricken. Voor de gemeente is van belang dat zij voor deze inkopen een raming maakt met de behoefte en indien deze behoefte boven het drempelbedrag uitkomt (diensten en leveringen: €215.000, werken: €5.382.000), deze inkoop Europees wordt aanbesteed. Het “opknippen” van deze inkopen over verschillende crediteuren leidt namelijk ook tot een onrechtmatigheid, gezien sprake is van dezelfde inkoopbehoefte.

Een doorkijk naar 2023 laat zien dat op basis van het huidige contractenbestand een beperktere onrechtmatigheid mogelijk is, maar nog onzeker is of deze binnen de tolerantiegrenzen zal blijven.

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat de Gemeente De Ronde Venen de wettelijke verslaggevingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Wet Open overheid

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) is voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).. Wij hebben vastgesteld dat de Gemeente De Ronde Venen deze paragraaf opgenomen heeft in de jaarstukken 2022 onder de paragraaf 'Bedrijfsvoering'.

Voorziening voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen

In januari 2023 heeft de commissie BBV een uiting gedaan rondom het vraagstuk 'vormen voorziening voor verlofsparen'. Voor het wettelijke verlof saldo per 31 december wordt geen voorziening getroffen. Doordat dit verlof binnen 2 jaar moet worden opgenomen zal dit saldo niet bovenmatig zijn en geen spaarsaldo betreffen. Hier is sprake van een verplichting van gelijke omvang. Voor het spaarverlof, zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet voor de verplichting een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo. In uw jaarrekening 2022 is een voorziening ad € 779.000 opgenomen voor het spaarverlof. Voor het bovenwettelijke verlof waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi mag geen voorziening worden opgenomen. Voor het bovenwettelijke verlof dat géén gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen. Bij de analyse van de bovenwettelijke verlof verplichting en of er sprake is van wel of geen gelijke omvang van deze verplichting is het belangrijk het risico van het omzetten naar spaarverlof te betrekken. In uw jaarrekening 2022 is een voorziening ad € 779.000 opgenomen voor het spaarverlof. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot deze verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hierbij geen tekortkomingen geconstateerd.

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente geen actief beleid voert. Op dit moment zijn alle medewerkers opgenomen in de voorziening, tegen de laatste trede in hun schaal. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de trede waarin de medewerker zich daadwerkelijk bevindt. De impact van het hanteren van het gemiddelde uurtarief in plaats van het hoogste uurtarief in de schaal is €130.000. Wij achten de gemaakte schatting conservatief, maar redelijk.

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) kent als doelstelling het verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2022 niet meer bedragen dan € 216.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 van de gemeente De Ronde Venen niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente De Ronde Venen voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT. In de jaarrekening 2021 is een bestaande onzekerheid toegelicht in de WNT verantwoording. Wij hebben begrepen dat er nog geen bevestiging is ontvangen vanuit de Belastingdienst en de onzekerheid t.a.v. de WNT verantwoording 2021 nog bestaat.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2022. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

In bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2022 wordt ingegaan op de aandachtspunten voor de accountant bij de Tozo in de SiSa 2022. Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2022 en opvolging IB signalen uit eerdere jaren volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren. Er is een geformaliseerd M&O-beleid bij de uitvoerder voor De Ronde Venen, Gemeente Utrecht, aanwezig conform de rechtmatigheidsvoorschriften van VNG, Divosa en het Ministerie van SZW. De opvolging van de IB-signalen vindt conform het vastgestelde beleid plaats. Wij concluderen dat het M&O-beleid met betrekking tot Tozo in 2022 adequaat en toereikend is.

Daarnaast wordt in bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2022 ingegaan op de Wet Inburgering 2021. Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten en verantwoord in de SiSa-bijlage 2022. Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2022 en opvolging IB signalen uit eerdere jaren volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren. Er is een geformaliseerd M&O-beleid aanwezig. De opvolging van de IB-signalen vinden conform het vastgestelde beleid plaats. Wij concluderen dat het M&O-beleid met betrekking tot de Wet Inburgering in 2022 adequaat en toereikend is.

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen, ook voor uw gemeente, zijn daardoor exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen de gemeente De Ronde Venen, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren.

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

M&O-beleid in het
kader van Tozo

M&O-beleid in het
kader van de Wet
Inburgering 2021

Exponentiele toename
aantal SiSa-regelingen

Overschrijding lasten €
3,8 miljoen

Overschrijding baten €
5,4 miljoen

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 109,4 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 113,2 miljoen aan werkelijke lasten in 2022. Dit is in totaal een overschrijding van 3,8 miljoen (3,5%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 110 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 115,9 miljoen aan werkelijke baten in 2022. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van 5,9 miljoen (5,4%).

Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2022 is er per saldo circa € 3,4 miljoen aan de reserves onttrokken en € 2,9 miljoen gestort in de reserves zodat het gerealiseerde resultaat € 3,1 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

4.6 Begrotingsrechtmatigheid

Overschrijding lasten € 3,8 miljoen

Zoals blijkt uit de figuur is op drie programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
1. Sociaal Domein (totaal € 448.000)	Wordt veroorzaakt door het inhalen van achterstallig onderhoud welke is uitgesteld ten tijde van corona.	✓	
2. Economie, wonen en fysieke leefomgeving (totaal € 1.837.000)	Betreft overschrijdingen die met name worden veroorzaakt door het overhevelen van de grondexploitaties naar 2023, inclusief de toenemende prijzen.	✓	
3. Veiligheid, bestuur, dienstverlening en financiën (totaal € 1.511.000)	Betreft overschrijdingen die worden veroorzaakt door het treffen van de voorziening verlofsparen en de voorziening APPA.	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting onder paragraaf 3.1.

Overschrijding investeringsbudget

Zoals in de jaarrekening vermeld is sprake van overschrijdingen van investeringsbudgetten €222.000. Dit houdt voornamelijk verband met het vrij liggend fietspad langs de Constructieweg in Mijdrecht. Doordat de overschrijdingen reeds in het boekjaar middels Raadsinformatiebrief en een toelichting van de wethouder in de raad zijn gecommuniceerd kwalificeren wij dit als een formele onrechtmatigheid en tellen wij deze onrechtmatigheid niet mee als financiële onrechtmatigheid voor ons oordeel.

Formele onrechtmatigheid overschrijding investeringsbudget €220.000

Betere beheersing van opgaven dankzij digitalisering

Vanuit onze natuurlijke adviesrol willen wij als BDO komend jaar bij al onze overheidsklanten aandacht besteden aan het toenemende belang van digitalisering bij gemeenten.

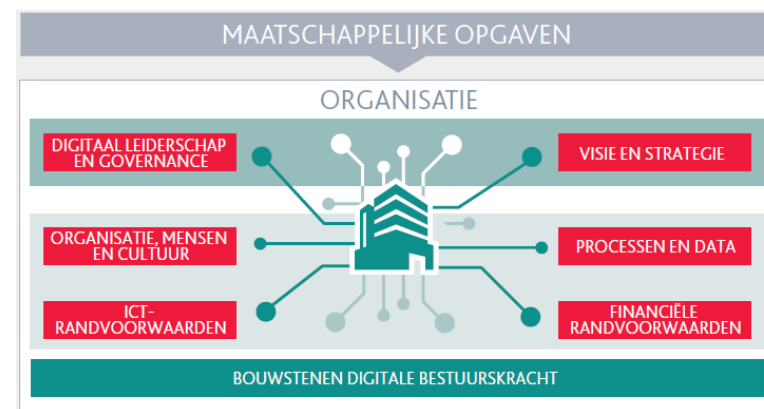
In ons dagelijks leven is de vergaande digitalisering niet meer weg te denken. Omdat burgers en bedrijven steeds verder digitaliseren wordt ook bij overheden en gemeenten digitalisering steeds belangrijker. Grote maatschappelijke opgaven als klimaat, energietransitie, woningnood en verminderde koopkracht kunnen veel efficiënter en doelmatiger worden aangepakt met de inzet van digitale middelen.

BDO is daarom van mening dat gemeenten serieus moeten investeren in de digitale transformatie van de organisatie en het datagedreven werken. Digitalisering is al lang niet meer een taak van de IT-afdeling alleen. Toch zien wij nog niet dat de primaire processen en afdelingen van gemeenten al thuis zijn in de wereld van digitalisering en datagedreven werken. En dat terwijl de maatschappelijke opgaven daar wel steeds nadrukkelijker om vragen. Wij hebben onze visie uitgewerkt in een Whitepaper ([Download whitepaper Digitale bestuurskracht voor lokale overheden \(bdo.nl\)](#)).

Uitgaande van de maatschappelijke opgaven zijn er 6 bouwstenen voor een volwassen digitale organisatie, namelijk:

1. Digitaal leiderschap en Governance.
2. Visie en strategie.
3. Organisatie, mensen en cultuur.
4. Processen en data.
5. ICT-randvoorwaarden.
6. Financiële randvoorwaarden.

Voor elk van deze bouwstenen kan worden gemeten in hoeverre een organisatie volwassen is of daar naar toe kan groeien.



Wij stellen voor om komend controlejaar, als onderdeel van de reguliere controle, de volwassenheidsscan van Digitale Bestuurskracht bij uw gemeente uit te voeren. Deze volwassenheidsscan Digitale Bestuurskracht is gericht op het vermogen van uw organisatie om door middel van digitalisering zowel de reguliere taken als de grote maatschappelijke opgaven uit te kunnen voeren. Daarmee krijgt u inzicht in eventuele aandachtsgebieden om uw Digitale Bestuurskracht te optimaliseren.

Bijlagen

- A [Onze controle](#)
- B [Bevindingen SiSa-bijlagen](#)

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente De Ronde Venen, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 29 september 2022. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 29 september 2022 met kenmerk 'JB/JvS/DR/AA22-1688'.

Materialiteit

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.100.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 55.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente De Ronde Venen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Controleaanpak

Controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 29 september 2022 opgenomen. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering, waarbij hoofdzakelijk gegevensgericht wordt gecontroleerd. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente De Ronde Venen. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▶ Management override: in onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door het bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Management override kan plaatsvinden door bijvoorbeeld schattingen te beïnvloeden. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij schattingsposten en bijzondere journaalposten in detail.
- ▶ Het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels waardoor gelden onrechtmatig besteed worden.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2022 van de gemeente De Ronde Venen aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid met een oordeel met beperking voor de rechtmatigheid, af te geven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2022 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente De Ronde Venen zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente De Ronde Venen als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar. In onze controleverklaring hebben wij gerapporteerd over onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen van de gemeente De Ronde Venen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Strekking van de controleverklaring

Continuïteit

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2022 zijn aanvaardbaar

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De jaarstukken 2022 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2022 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2022 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2022. In 2022 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2022. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met het diverse functionarissen waaronder de concern controller en met het college. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd. Daarnaast hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- ▶ Het selecteren van journaalposten op basis van risicocriteria, zoals de memoriaalboekingen inzake de schattingsposten. Deze mutaties alsook alle belangrijke schattingen hebben wij in detail gecontroleerd.

Wij hebben in onze controleverklaring melding gemaakt van de belangrijkste frauderisico's en hoe wij deze hebben geadresseerd. Tijdens de controle van boekjaar 2022 betroffen dat de volgende risico's:

- ▶ Het beïnvloeden van de financiële positie van de gemeente als gevolg van doorbreking van de interne beheersing door de ambtelijke organisatie (verondersteld vanuit NV COS 240.27).
- ▶ Het bewust niet Europees aanbesteden van inkopen en daarmee het niet voldoen aan de Europese aanbestedingsrichtlijn.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente De Ronde Venen heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Wij verwijzen naar de toelichting op de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2022 van de gemeente De Ronde Venen. De gemeente De Ronde Venen heeft voor indicator 03 van regeling A16 'Bekostigingsregeling opvang Ontheemden Oekraïne' beroep gedaan op de uitzonderingsbepaling, zoals vermeld in de Definitieve Invulwijzer SiSa 2022 - versie 13 januari 2023. Derhalve is voor deze indicator geen bedrag ingevuld in de SiSa-bijlage.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	BEPERKING

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
C55	Aanpak energiearmoede			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï			
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021			
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2022			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2022			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022			

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2/ 2)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2022			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2022			
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T_gemeentedeel 2022			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T_gemeentedeel 2022			
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2022			
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_gemeentedeel 2022			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken			
H16	Regeling Specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COVID-19			
H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)			

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2022			
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2022			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2022			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2022			

bdo.nl